

ІНСТИТУТ ПРАВОТВОРЧОСТІ
ТА НАУКОВО-ПРАВОВИХ ЕКСПЕРТИЗ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ
SWISS INSTITUTE OF COMPARATIVE LAW

**ІНСТИТУЦІЙНА СПРОМОЖНІСТЬ
ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ
У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ
СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ**

Міжнародна науково-практична конференція

м. Київ, 12 березня 2026 року

Видавництво
«Юридика»
2026

УДК 351.86(477)(062.552)
I-71

*Рекомендовано до друку Вченою радою Інституту
правотворчості та науково-правових експертиз
Національної академії наук України
16 квітня 2026 року, протокол № 4*

Редакційна колегія:

Гриняк А. Б., Кот О. О., Купіна Л. Ф.

Відповідальні редактори:

Гусар О. А., Купіна Л. Ф.

I-71 **Інституційна спроможність органів публічної влади у забезпеченні сталого розвитку України** : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 12 березня 2026 р.). Одеса : Видавництво «Юридика», 2026. 344 с.

ISBN

12 березня 2026 року в Інституті правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України проведено Міжнародну науково-практичну конференцію «Інституційна спроможність органів публічної влади у забезпеченні сталого розвитку України», в якій взяли участь судді Верховного Суду, представники органів публічної влади та дипломатичної служби, наукові та науково-педагогічні працівники, здобувачі вищої освіти.

Видання адресоване науковим та науково-педагогічним працівникам наукових установ і закладів вищої освіти, здобувачам вищої освіти, докторантам та всім, хто цікавиться питаннями сталого розвитку України та посилення спроможності органів публічної влади для його забезпечення.

УДК 351.86(477)(062.552)

© Інститут правотворчості та науково-правових експертиз
Національної академії наук України, 2026

© Видавництво «Юридика», 2026

© Автори, 2026

ISBN

ЗМІСТ

Інституційна спроможність органів публічної влади у впровадженні національного стандарту доступного житла для досягнення цілей сталого розвитку Аврамова О. Є.	10
Громадські ради як інституційний механізм участі громадян у сфері реалізації повноважень органами місцевого самоврядування Алмаші І. М.	14
Правотворча діяльність міністерства фінансів України в умовах воєнного стану як чинник інституційної стійкості Атаманчук Н. І.	18
Інституційна спроможність локальної демократії в Україні та його стратегічна роль у становленні, розвитку, вдосконаленні та збереженні демократичної правової державності в ординарних та екстраординарних умовах її функціонування Баймуратов М. О., Кофман Б. Я., Єфремова Н. В.	22
Institutional capacity of local self-government under martial law: legal challenges and priorities Barvinenko V. D.	27
Суддя та його професійно-правова свідомість Бичков І. Г.	30
Концептуальні підходи до розвитку законодавства України у сфері інформаційної безпеки як чинник інституційної спроможності органів публічної влади Бодюл Є. М.	33
Національна стійкість як правова категорія: поняття, структура та фактори її забезпечення Борденюк В. І.	37
Діяльність Національного агентства України з питань державної служби у контексті реформування державної служби Бровко Н. І.	41
Удосконалення інституційної спроможності правоохоронних органів щодо проведення фінансових розслідувань Бугера С. І.	45
Деякі аспекти діяльності органів публічної влади в контексті забезпечення подальшого розвитку України Булат Є. А.	48

Стратегія сталого розвитку територіальних громад в посиленні інституційної спроможності органів місцевого самоврядування Булгакова О. В.	50
Органи публічної влади у справі захисту прав цифрових споживачів Вінник О. М.	53
Адміністративно-правовий статус благодійних організацій США та їх взаємодія з державними органами Волкова Ю. А.	58
Посилення інституційної спроможності державної податкової служби України в контексті реформування податкового законодавства та реалізації національної стратегії доходів до 2030 року Волохов О. С.	62
Протидія корупційній діяльності як засіб підвищення інституційної спроможності органів публічної влади Грищук В. К.	66
Ювенальна юстиція в Японії: етико-правові та інституційні особливості Грубінко А. В.	81
Інституційні механізми захисту прав внутрішньо переміщених осіб як фактор зміцнення правової стійкості та досягнення цілей сталого розвитку України Гусар О. А.	85
Механізм відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів прокуратури: підходи до удосконалення Деркач І. М.	90
Деякі аспекти трансформації органів місцевого самоврядування як інструмент сталого розвитку Долинська М. С.	96
Механізми ad hoc реагування на спричинені війною загрози національної безпеки у гуманітарній сфері Домбровський К. Г.	101
Довіра до публічної влади: виклики межі XX–XXI ст. Доній Н. Є.	105
Інституційна спроможність органів публічної влади як основа сталого повоєнного відновлення України Дубіна Є. Е.	108

Інституційний вимір реалізації екологічної політики в контексті цілей сталого розвитку Зінченко-Тулуб Я. С., Островська Б. В.	117
Політика невизнання національних меншин як виклик стабільності та сталому розвитку сучасних держав Зозуля О. І.	121
Концептуальна модель державного регулювання митної брокерської діяльності Іванченко Е. П.	125
Міжнародно-правова основа механізму забезпечення сталого розвитку в умовах протидії агресії, порушень миру і безпеки Камінська Н. В.	129
Детермінація оціночної термінології в офіційному листуванні: шлях до правової визначеності Катеринчук К. В.	133
Інституційна спроможність органів публічної влади щодо проведення антидемпінгових розслідувань: проблеми та перспективи розвитку Кілочек А. А.	134
Роль Конституційного суду в забезпеченні інституційної спроможності України Клименко О. М.	137
Органи публічної влади у забезпеченні сталого розвитку України Колодій А. М., Колодій О. А.	141
Філософсько-правові підстави правотворчості: легітимність, справедливість та антропологічний поворот Костицький М. В.	146
Правове забезпечення цифровізації трудових відносин в Україні: роль держави та стандарти захисту прав працівника Костюченко О. Є.	149
Функція представництва прокуратурою інтересів держави в суді: бачення Конституційного Суду України Красножон О. М.	153
Кримінально-правовий захист представників публічної влади: як знайти баланс між свободою слова та охороною авторитету державної влади? Кузнецов В. В.	159

Конституційні моделі визначення юстиції як чинник інституційної спроможності публічної влади Куненко І. С.	166
Соціальна стійкість як вимір сталого розвитку України Купіна Л. Ф.	169
Від стійкості до спроможності: принципи побудови інституційної моделі публічної влади в умовах екзистенційних загроз Кушакова-Костицька Н. В.	173
Інституційна спроможність органів місцевої публічної самоврядної влади у забезпеченні сталого розвитку України Лапко А. Г., Лакійчук Я. О.	177
Значення публічних послуг у предметі адміністративного права Легеза Є. О.	182
Інституційна спроможність органів публічної влади у сфері забезпечення екологічної безпеки в Україні Легеза Ю. О.	185
Проблеми судового тлумачення як елемента публічного адміністрування Ляшко Д. В.	189
Конституційні гарантії дотримання прав людини в умовах воєнного стану Маріц Д. О.	193
Соціальний діалог вчених та його інституційна спроможність Мельник Я. Я.	196
Інституційна спроможність суб'єктів новелізації Конституції України Михеєнко Ю. М.	199
Algorithmic power and the state: a constitutional roadmap for Ukraine's digital transformation Mishyna N.	202
Прогностичний підхід у правотворчій діяльності як чинник забезпечення сталого розвитку України Міловська Н. В.	206
Інституційна спроможність та трансформація адміністративної практики податкових органів з врахуванням правових позицій суду ЄС Монаєнко А. О.	209
Інституційна спроможність органів публічної влади щодо забезпечення прав жінок в умовах воєнних викликів та сталого розвитку України Наливайко Л. Р., Лебедева Ю. В.	212

Правові форми використання земель в умовах здійснення проектів публічно-приватного партнерства: законодавчі новели та їх реалізація в Україні	
Носік В. В.	216
Підвищення інституційної спроможності центральних органів виконавчої влади у сфері охорони культурної спадщини	
Оганов А. Т.	220
Органи місцевого самоврядування як суб'єкти правозахисної діяльності	
Оніщик Ю. В.	225
Міжвідомча взаємодія як чинник інституційної спроможності держави у забезпеченні демографічної стійкості та сталого розвитку України	
Островська Б. В.	228
Антикризове управління як основа зміцнення інституційної спроможності держави в умовах воєнних та післявоєнних трансформацій	
Покатаєв П. С.	231
Інституційна спроможність органів публічної влади у забезпеченні реалізації спадкових прав в умовах воєнного стану як складова сталого розвитку України	
Попович К. Г.	235
Independent legal research in the service of sustainability: insights from switzerland and recent case law	
Pretelli I., Ostrovska B.	240
Довіра суспільства як інтегральний критерій оцінювання ефективності діяльності суб'єктів публічного адміністрування	
Проневич О. С.	244
Інституційна спроможність суб'єктів правотворчої ініціативи у забезпеченні адаптації законодавства України до права Європейського Союзу	
Риндюк В. І.	249
Інституційна еволюція публічного управління в умовах цифрової трансформації: роль ЕСОЗ у формуванні data-driven governance	
Руденко Р. І.	252
Механізми державного управління проектно-грантовою підтримкою малого та середнього бізнесу в умовах післявоєнного відновлення економіки України	
Савишен Я. О.	255

Правова характеристика основних суб'єктів публічної фінансової діяльності, що впливають на забезпечення фінансової безпеки держави Сакалюк Д. В.	259
«Політична корупція» як загроза інституційній спроможності органів державної влади Семенюк О. Г., Веденєєв Д. В.	263
Окремі аспекти ролі Верховного Суду в уніфікації судової практики як чинника інституційної спроможності судової влади в Україні Слуцька Т. І.	267
Правове регулювання контрольованих іноземних компаній як інструменту боротьби з агресивним податковим плануванням Смердов В. Ю.	271
Зміна порядку призначення на адміністративні посади в органах прокуратури як передумова підвищення їхньої інституційної спроможності Стефанчук М. М.	273
Інституційна спроможність державного фінансового контролю як чинник сталого розвитку України Стецов Є. О.	277
Права людини і громадянина в світлі імплементації норм права Європейського Союзу в українському законодавстві: сучасні реалії Стоян Д. І.	281
Трансформація правових норм, що регулюють архітектурно-будівельний контроль та нагляд в Україні Тимків І. В.	285
Соціальний конфлікт як загроза сталому розвитку Тимошенко В. І.	288
Правові засади утвердження української національної ідентичності в сучасних умовах Токарчук О. В.	291
Політична та громадянська активність ветеранів війни як чинник їх реінтеграції Торохтій Б. Г.	295
Роль органів публічної влади в реалізації правового режиму дефенс сіті як інструменту сталого розвитку та повоєнного відновлення України Тюрпа Ю. І.	298

Реформування публічного сектору України в контексті директиви ЄС 2024/1760	
Федотова Г. В.	302
Форми участі заінтересованих осіб у правотворчій діяльності в Україні	
Хальота А. І.	305
Підвищення інституційної спроможності органів влади як основа сталого розвитку національної економіки	
Хамініч С. Ю.	309
Міжнародний досвід посилення інституційної спроможності органів публічної влади у сфері внутрішньої безпеки: уроки для України	
Циганов О. Г.	312
Параліч міжнародної системи попередження злочинності та кримінального правосуддя	
Шакун В. І.	315
Роль конституційного права у посиленні інституційної спроможності органів державної влади та місцевого самоврядування	
Шатіло В. А.	323
Інформаційна безпека використання штучного інтелекту як засіб підвищення інституційної спроможності органів публічної влади	
Шопіна І. М.	325
Роль публічного управління у досягненні сталого розвитку	
Юринець Ю. Л., Белкін Л. М.	329
Суд присяжних як демократично-правовий інститут судової влади	
Якимець С. С.	334
Поліцентрична агломерація нижнього Дунаю та автомагістраль Ясси – Унгень – Кишинів – Одеса як чинники трансформації просторової структури півдня України	
Ямковой Ю. В.	338

ІНСТИТУЦІЙНА СПРОМОЖНІСТЬ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ У ВПРОВАДЖЕННІ НАЦІОНАЛЬНОГО СТАНДАРТУ ДОСТУПНОГО ЖИТЛА ДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Аврамова О. Є.

*доктор юридичних наук, доцент,
головна наукова співробітниця відділу правової взаємодії бізнесу
та держави*

*Науково-дослідного інституту приватного права і підприємництва
імені академіка Ф. Г. Бурчака
Національної академії правових наук України
м. Київ, України*

Забезпечення доступності житла є однією з ключових соціально-економічних проблем сучасної України, особливо в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення. Так, станом на грудень 2025 р. в Україні зареєстровано 4,62 млн внутрішньо переміщених осіб [1]. Внутрішні переміщення населення, погіршення економічного стану внаслідок війни призводить до зменшення доходів. Це є підґрунтям для утворення дисбалансу між фінансовими можливостями домогосподарств та умовами ринку житла. За цих обставин набуття права на житло за ринковими правилами стає дещо обмеженим. Ця ситуація вимагає інституційного реагування органів публічної влади шляхом посилення механізмів реалізації житлової політики, зокрема через впровадження національного стандарту доступного житла.

Формування та реалізація житлової політики доступного житла безпосередньо пов'язано з Цілями сталого розвитку, передусім забезпеченням доступного, безпечного та належного житла для всіх (ЦСР 11) та зменшенням нерівності (ЦСР 10) [2]. Досягнення ЦСР в Україні здійснюється і через модернізацію житлової політики. Так, в січні 2026 р. прийнято Закон України «Про основні засади житлової політики», що визначає основні правові, економічні, соціальні та організаційні засади житлової політики щодо реалізації права осіб на житло [3]. Статтею 9 Закону закріплені такі засади реалізації житлової політики щодо доступності житла: рівні можливостей щодо доступного житла (ч. 1); забезпечення доступності житла для всіх верств населення (ч. 2); держава стимулює створення доступного житла (ч. 3); цінова доступність житла (ч. 4); житлова політика спрямовується на забезпечення доступності житла у довгостроковій перспективі (ч. 5); доступність житла реалізується шляхом набуття житла в оренду, користування або у власність особами, які цього потребують (ч. 5);

раціонального використання державних ресурсів із залученням приватного сектору для досягнення довгострокової суспільної вигоди щодо доступного житла (ч. 6) [3]. Також у ч. 3 ст. 35 Закону встановлена така засада: держава забезпечує доступ до реалізації механізмів поновлення порушених майнових прав осіб, житло яких було пошкоджено або знищено (зруйновано) внаслідок збройної агресії [3]. Аналізуючи наведені засади оновленої житлової політики можна визначити, що ця політика постає як комплексна, програмна та інструментальна система забезпечення доступності житла, що реалізується завдяки інституційній спроможності органів публічної влади та державно-приватного партнерства.

Концепція інституційної спроможності в системі публічного управління розглядається як здатність органів державної влади ефективно виконувати свої функції, забезпечувати реалізацію державної політики та нести відповідальність за результати своєї діяльності [4, с. 434]. Отже, інституційна спроможність органів публічної влади може визначатися як сукупність можливостей та матеріально-технічного забезпечення державних органів та органів місцевого самоврядування, що дозволяють їм ефективно формувати, реалізовувати та контролювати політику та програми, зокрема у житловій сфері. Складовими інституційної спроможності органів публічної влади є: організаційна спроможність; фінансова спроможність; нормативно-праве забезпечення; координаційна спроможність тощо.

Інституційна спроможність органів публічної влади у сфері житлової політики щодо забезпечення доступного житла – це сукупність організаційних, фінансових, правових та аналітичних можливостей державних та місцевих органів влади, що дозволяє їм ефективно формувати та реалізовувати житлову політику та програми, спрямовані на забезпечення населення доступним житлом. Вона має такі рівні: національна та місцева. Ці рівні політики взаємопов'язані, але змістовно відрізняються. В Україні через війну стан житлового фонду суттєво відрізняється по регіонах: у деяких спостерігається масштабне руйнування житла, тоді як в інших активно відбувається його відновлення або будівництво нових об'єктів. Наприклад, Харківська міська рада прийняла рішення «Про затвердження Міської цільової програми будівництва (придбання) доступного житла на 2021-2030 роки» від 24.02.2021 р. № 60/21. Програму передбачається реалізовувати за такими напрямками: будівництво доступного житла з наданням державної підтримки за рахунок коштів бюджету Харківської міської територіальної громади; забезпечення доступним житлом працівників підприємств м. Харкова; надання пільгових кредитів на будівництво (придбання) доступного житла для працівників

бюджетних установ м. Харкова; надання пільгових кредитів на будівництво (придбання) доступного житла; часткова компенсація відсотків за кредитами, отриманими позичальниками в банках, на будівництво (придбання) житла [5]. Ця програма потребує ретельного оновлення, внаслідок воєнного стану, часткового руйнування житлового фонду у м. Харкова та модернізації національно житлової політики. В Івано-Франківську була прийнята Регіональна цільова програма підтримки індивідуального житлового будівництва на селі та поліпшення житлово-побутових умов сільського населення «Власний дім» на 2021–2025 роки, затвердженої рішенням обласної ради від 23.12.2020 р. № 36-2/2020, що спрямована на реалізацію державної політики у галузі індивідуального житлового будівництва у сільській місцевості на підставі його довготермінового пільгового кредитування [6]. Наведена програма має бути продовжена, але вже з урахуванням оновленого житлового законодавства. А ось, у 2026 р. Мінрозвитку та Habitat for Humanity запускають спільний проект з відбору нерухомості для доступного та соціального житла [7]. В перспективі цей напрям здатен інтегруватися з місцевими житловими програмами та здійснюватися за міжнародної підтримки.

Узагальнюючи, можна визначити, що одним з елементів інституційної спроможності органів публічної влади у сфері політики доступного житла залишається значна варіативність підходів на національному та місцевому рівнях. Водночас, новий Закон України «Про засади житлової політики» забезпечує правову основу для встановлення єдиних стандартів доступного житла, включаючи розвиток забезпечення житлом як у міській, так і в сільській місцевості. У цьому контексті є доцільним розроблення національного стандарту доступного житла.

Національний стандарт доступного житла може визначатися як самостійний нормативно-правовий акт, що поєднує правила та стандарти щодо мінімальних вимог до будівництва та експлуатації житла, набуття права на доступне житло, фінансування програм доступного житла, впровадження механізмів взаємодії бізнесу та держави у сфері життєвого забезпечення. Інституційна спроможність органів публічної влади у впровадженні національного стандарту доступного житла полягає у здатності законодавчо затвердити стандарт, організаційно координувати його виконання та контролювати дотримання вимог на місцях.

Література:

1. В яких регіонах України найбільше внутрішньо переміщених осіб і як змінилася їхня кількість – інфографіка. URL:

<https://apostrophe.ua/society/vpo-v-ukraini-kyiv-ta-regiony-kinets-2025.html>

2. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року : Указ Президента України від 30 вересня 2019 р. № 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>

3. Про основні засади житлової політики: Закон України від 13 січня 2026 р. № 4751-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4751-20#Text>

4. Єгоров М. І. Інституційна спроможність органів публічної влади у реалізації інноваційної політики. *Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія : Публічне управління*. 2024. С. 432-442. DOI:10.52363/2414-5866-2024-1-47.

5. Міська цільова програма будівництва (придбання) доступного житла на 2021–2030 роки: рішення 3 сесії Харківської міської ради 8 скликання від 24.02.2021 № 60/21. URL: <https://doc.city.kharkiv.ua/uk/document/view/id/983f217e99daf5f2d29d6591f51ea58760373672a7c6c1a94fab311453294da1750af6fdf1a2f73b66a8d995470d486212acaffe2d022d84>

6. Про регіональну цільову програму підтримки індивідуального житлового будівництва на селі та поліпшення житлово-побутових умов сільського населення «Власний дім» на 2021–2025 роки: рішення обласної ради від 23.12.2020 р. № 36-2/2020. URL: <https://orada.if.ua/decision/36-2-2020/>

7. Мінрозвитку та Habitat for Humanity запускають спільний проєкт з відбору нерухомості для доступного та соціального житла. URL: <https://mindev.gov.ua/news/minrozvytku-ta-habitat-for-humanity-zapuskaiut-spilnyi-proiekt-z-vidboru-nerukhomosti-dlia-dostupnoho-ta-sotsialnoho-zhytla>